

**Sprawozdanie
z egzaminu maturalnego 2016**

WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

Język niemiecki

Opracowanie:

Marek Spławiński (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Izabela Dębecka (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie)
Agnieszka Sibiga (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu)

Opieka merytoryczna

Ludmiła Stopińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Beata Trzcńska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opracowanie techniczne

Mariola Jaśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Język niemiecki

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka niemieckiego na poziomie podstawowym składał się z 40 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, zadań na dobieranie) oraz jednego zadania otwartego rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (15 zadań zamkniętych), rozumienia tekstów pisanych (15 zadań zamkniętych), znajomości środków językowych (10 zadań zamkniętych) i tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte). Zadania na rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania na rozumienie tekstów pisanych i zadania na znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte oraz 10 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		945
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	470
	z techników	475
	ze szkół na wsi	101
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	208
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	532
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	104
	ze szkół publicznych	5
	ze szkół niepublicznych	940
	kobiety	601
	mężczyźni	344
	bez dysleksji rozwojowej	901
	z dysleksją rozwojową	44

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 3 uczniów – laureatów i finalistów Ogólnopolskiej Olimpiady Języka Niemieckiego.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	2
	słabowidzący	1
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	3

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

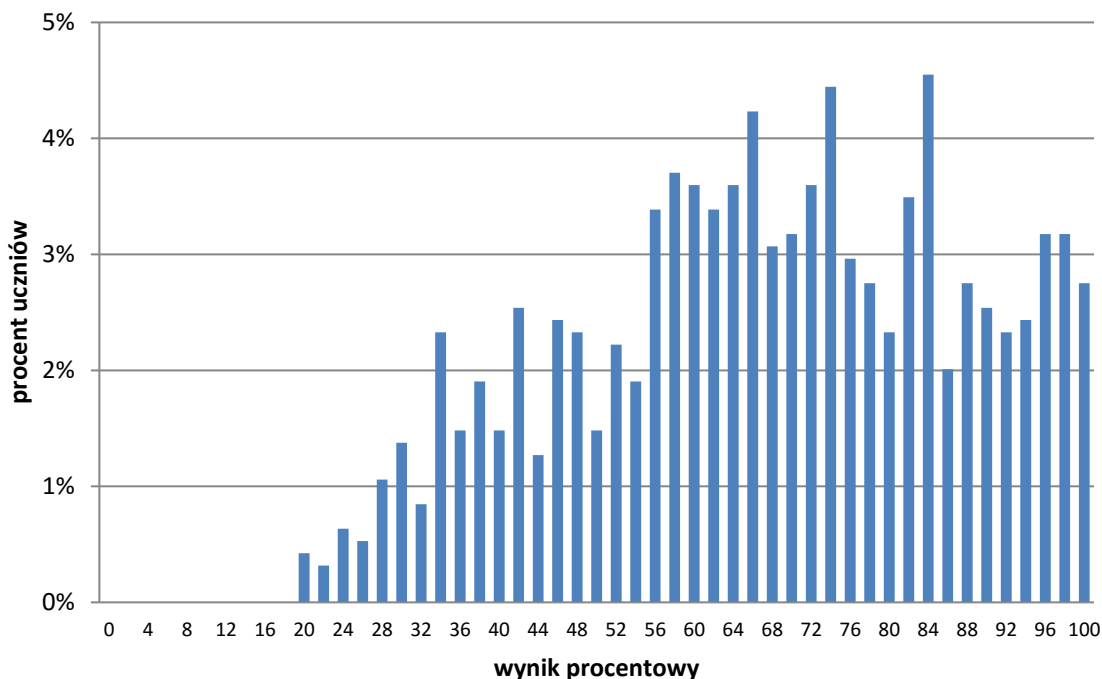
Termin egzaminu		12 maja 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		120 minut	
Liczba szkół		170	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		17	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)		1	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

Wykres 1. Rozkład wyników zdających

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	945	20	100	68	84	67	20	97
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	470	20	100	82	84	77	18	99
z techników	475	20	96	58	58	57	17	96
bez dysleksji rozwojowej	901	20	100	68	74	67	20	-
z dysleksją rozwojową	44	26	100	60	42	62	20	-

* Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

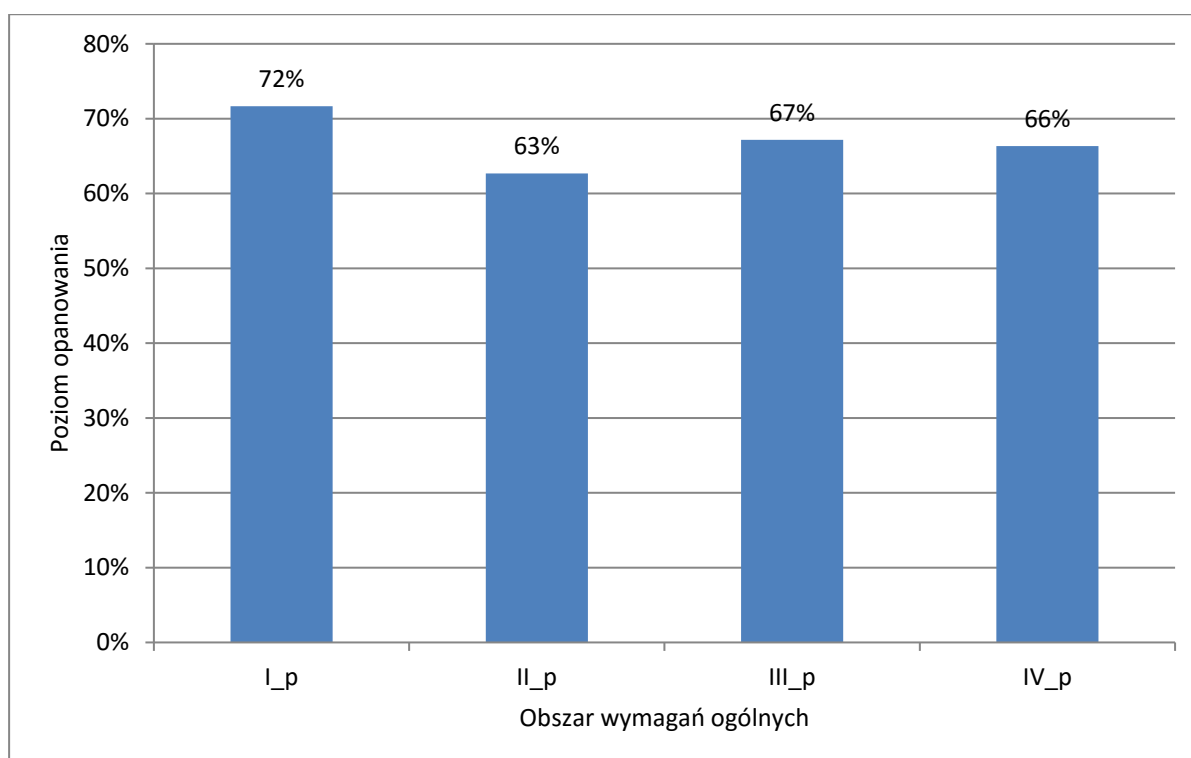
** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Numer zadania	Wymagania szczegółowe / Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	72%
	1.2.		71%
	1.3.		84%
	1.4.		78%
	1.5.		79%
	2.1.	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	64%
	2.2.	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	82%
	2.3.	2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	84%
	2.4.	2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	77%
	3.1.	2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	64%
	3.2.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	80%
	3.3.	2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	63%
	3.4.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	69%
	3.5.		56%
	3.6.		52%
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	4.1.	3.2) Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	79%
	4.2.		44%
	4.3.		78%
	4.4.		63%
	5.1.	3.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	83%
	5.2.	3.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	59%
	5.3.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	69%
	6.1.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	36%
	6.2.		69%
	6.3.		50%
	6.4.		70%
	6.5.	3.1. Zdający określa główną myśl tekstu.	76%
	7.1.	3.6) Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	72%
	7.2.		48%
7.3.	45%		
I. Znajomość środków językowych	8.1.	1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	56%
	8.2.		67%
	8.3.		53%
	8.4.		63%
	8.5.		74%
	9.1.	1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	84%
	9.2.		58%
	9.3.		66%
	9.4.		78%
9.5.	73%		

I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	10.	5.1) Zdający opisuje ludzi [...] miejsca, zjawiska i czynności [...]. 5.3) Zdający przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości. 5.5) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie [...]. 5.7) Zdający przedstawia zalety [...] różnych rozwiązań.	treść	75%
		7.2) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia. 7.6) Zdający wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia [...].	spójność i logika wypowiedzi	73%
		1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	zakres środków językowych	61%
			poprawność środków językowych	49%

Wykres 2. Średnie wyniki zdających w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności.

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym składał się z 29 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, zadań na dobieranie) oraz 9 zadań otwartych, w tym 8 krótkiej i 1 rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (12 zadań zamkniętych), rozumienia tekstów pisanych (13 zadań zamkniętych), znajomości środków językowych (4 zadania zamknięte i 8 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi) oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi). Zadania na rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania na rozumienie tekstów pisanych oraz zadania na znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub w minimalnym stopniu adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Znajomość środków językowych była sprawdzana na krótkich tekstach lub za pomocą niepowiązanych ze sobą zdań. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte lub otwarte w obszarach rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych i znajomości środków językowych oraz 13 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 6. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		318
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	234
	z techników	84
	ze szkół na wsi	24
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	54
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	183
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	57
	ze szkół publicznych	318
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	231
	mężczyźni	87

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 3 uczniów – laureatów i finalistów Ogólnopolskiej Olimpiady Języka Niemieckiego.

Tabela 7. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	1
	słabowidzący	1
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	2

3. Przebieg egzaminu

Tabela 8. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

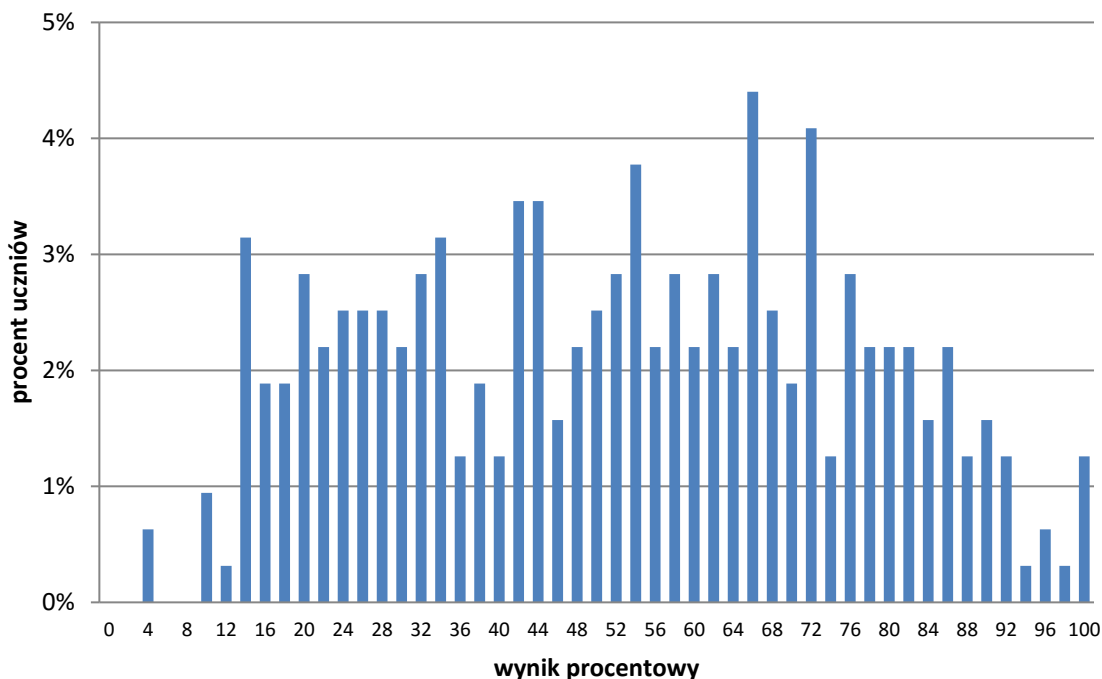
Termin egzaminu		12 maja 2016 r.	
Czas trwania egzaminu		150 minut	
Liczba szkół		94	
Liczba zespołów egzaminatorów		0	
Liczba egzaminatorów		0	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)		2	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2015, poz. 959).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2015, poz. 2156, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

Wykres 3. Rozkład wyników zdających

Tabela 9. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	318	4	100	53	66	52	23
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	234	4	100	60	54	59	21
z techników	84	4	90	28	14	32	18

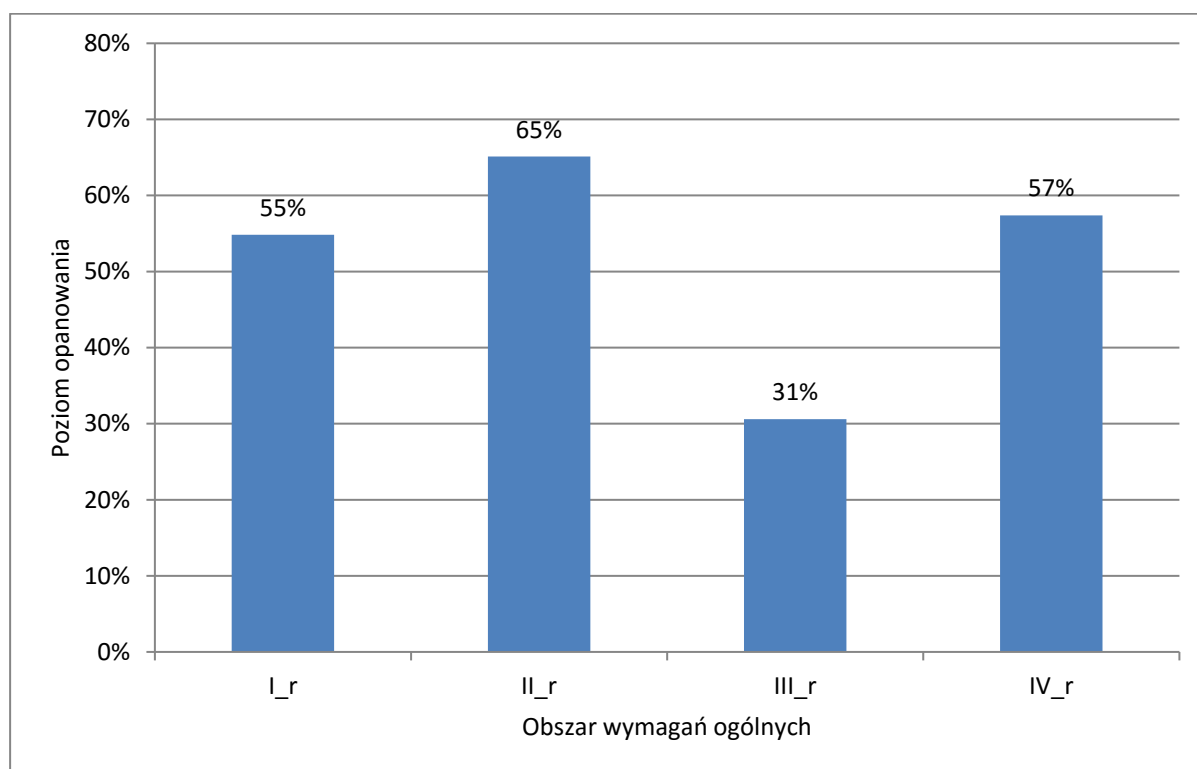
* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

Tabela 10. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Numer zadania	Wymagania szczegółowe / Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.4) Zdający określa główną myśl tekstu.	78%
	1.2.	2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	68%
	1.3.	2.1 R) Zdający oddziela fakty od opinii.	53%
	2.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	50%
	2.2.		43%
	2.3.		56%
	2.4.		47%
	3.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	74%
	3.2.		54%
	3.3.		54%
	3.4.		33%
3.5.	2.2) Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	46%	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	4.1.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	46%
	4.2.		78%
	4.3.		62%
	4.4.		34%
	5.1.	3.6) Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	75%
	5.2.		80%
	5.3.		87%
	5.4.		81%
	6.1.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	63%
	6.2.	3.2) Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	62%
	6.3.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	60%
	6.4.		51%
	6.5.		3.1) Zdający określa główną myśl tekstu.
I. Znajomość środków językowych	7.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	61%
	7.2.		41%
	7.3.		52%
	7.4.		66%
	8.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	12%
	8.2.		39%
	8.3.		10%
	8.4.		18%
	9.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	17%
	9.2.		33%
	9.3.		5%
	9.4.		10%

I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi tj. Wypowiedź pismenna	10.	5.2 R) Zdający przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu. 5.5) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia. 5.7) Zdający przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań i poglądów. 5.9) Zdający opisuje doświadczenia swoje i innych.	zgodność z poleceniem	62%
		5.12) Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze. 5.13) Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	spójność i logika wypowiedzi	70%
		1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	zakres środków językowych	49%
			poprawność środków językowych	48%

Wykres 4. Średnie wyniki zdających w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności.

Komentarz

Opracowano na podstawie danych ogólnopolskich

Poziom podstawowy

Maturzyści, którzy przystąpili do egzaminu z języka niemieckiego na poziomie podstawowym, uzyskali średnio 71% punktów. Najwyższe wyniki zdający otrzymali za zadania sprawdzające umiejętności z obszaru rozumienia ze słuchu (średni wynik – 76%), nieco gorzej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi znajomość środków językowych (średni wynik – 71%). Porównywalny wynik uzyskali za zadania sprawdzające umiejętności z obszaru rozumienia tekstów pisanych i tworzenia wypowiedzi pisemnej (odpowiednio 68% i 69%).

Analiza wyników pokazuje, że zdający lepiej opanowali umiejętność określania głównej myśli tekstu, zarówno w obszarze rozumienia ze słuchu, jak i w obszarze rozumienia tekstów pisanych (średni wynik – 76%), niż umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 71%).

W obszarze rozumienia ze słuchu zdający osiągnęli wysokie wyniki w zadaniach sprawdzających ogólne rozumienie tekstu. Przykładem może być zadanie 2., które sprawdzało umiejętność określania głównej myśli tekstu (zadania 2.1. i 2.2.), określania intencji nadawcy tekstu (zadanie 2.3.) oraz określania kontekstu wypowiedzi (zadanie 2.4.) (od 70% do 87% poprawnych odpowiedzi). Wysokie były także wyniki w zadaniach 3.1. i 3.3. sprawdzających umiejętność określania kontekstu wypowiedzi (odpowiednio 70% i 68% poprawnych odpowiedzi).

Zróżnicowane wyniki zdający osiągnęli w zadaniach sprawdzających znajdowanie w tekście określonych informacji (zadania 1.1.–1.5., 3.2. i 3.4.–3.6.). Poprawnych odpowiedzi udzieliło od 56% do 85% zdających. Najwięcej problemów przysporzyło zdającym zadanie 3.5., które zostało oparte na ogłoszeniu stowarzyszenia studenckiego „Karriere-Compass”, dotyczącym poszukiwania wolontariuszy.

3.5. Wen sucht das Team „Karriere-Compass“?

- A. Lehrer.
- B. Schüler.
- C. Studenten.

Fragment transkrypcji:

Tekst 5.

Möchtest du anderen Menschen helfen? Dann freuen wir uns auf dich! Unser Studententeam „Karriere-Compass“ bietet Hilfe bei der Studienwahl an: Das ist Hilfe von Studenten für Schüler. Wir suchen motivierte junge Menschen, die an ihrer alten Schule einen Vortrag über ihr jetziges Studium und ihre Universität halten und danach noch die Fragen der Schüler und Lehrer beantworten. Melde dich bei uns, wenn du daran Interesse hast!

Poprawną odpowiedź wybrało 56% maturzystów. Powyższe ogłoszenie wyraźnie wskazywało studentów jako osoby, których poszukiwano w ogłoszeniu. Liczna grupa zdających (ok. 40%) wybrała natomiast odpowiedź B. Można przypuszczać, że powodem takiego wyboru było skoncentrowanie się na dwukrotnie występującym w ogłoszeniu słowie *Schüler*. Maturzyści, którzy wybrali błędną odpowiedź, najprawdopodobniej nie zrozumieli zdania: *Wir suchen motivierte junge Menschen, die an ihrer alten Schule einen Vortrag über ihr jetziges Studium und ihre Universität halten*.

W obszarze rozumienia tekstów zdający najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność określania głównej myśli tekstu lub poszczególnych części tekstu (średni wynik – 75%). Zadania sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji sprawiły maturzystom więcej problemów (średni wynik – 64%).

Powyższą tendencję dobrze ilustruje zadanie 5.1., sprawdzające umiejętność określania głównej myśli tekstu, oraz zadanie 6.1., sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji.

Zadanie 5.1. okazało się najłatwiejsze w całym arkuszu.

Tekst 1.

Viele Schüler und Studenten bekommen kein Taschengeld von ihren Eltern und entscheiden sich deshalb für einen Sommerjob. Dort machen sie die ersten Schritte in die Arbeitswelt. Sie wollen sich ein neues Fahrrad, ein Smartphone oder Kleidung kaufen, und all diese Wünsche kosten Geld. Studenten arbeiten oft den ganzen Juli, weil sie dann im August eine schöne Auslandsreise unternehmen wollen. Sie suchen bei Firmen in ihrem Heimatort oder bei dem Arbeitgeber der Eltern nach einem Ferienjob.

5.1. Was ist das Hauptthema des Textes?

- A. Arbeit in den Ferien.
- B. Arbeit bei den Eltern.
- C. Arbeit während eines Auslandsaufenthalts.

To zadanie poprawnie rozwiązało 89% zdających. O wyborze odpowiedzi A. decydowało zrozumienie zdania: *Viele Schüler und Studenten (...) entscheiden sich (...) für einen Sommerjob*. Dodatkową informacją o pracy wakacyjnej był fragment: *Studenten arbeiten oft den ganzen Juni*. Najbardziej atrakcyjnym dystraktorem okazała się opcja B. Zdający, którzy ją wybrali jako główną myśl tekstu, zasugerowali się najprawdopodobniej fragmentem tekstu: *Sie suchen (...) bei dem Arbeitgeber der Eltern nach einem Ferienjob*. Jednak z tekstu wynika, że młodzież szuka pracy wakacyjnej nie u rodziców, ale u ich pracodawców.

Najwięcej problemów w całym arkuszu maturzyści mieli z rozwiązaniem zadania 6.1.

Fragment tekstu:

Sarah Ainsworth studiert Journalistik an einer Universität in Florida. In diesem Semester war die 21-Jährige an der Freien Universität Berlin zu Gast. Sie machte dort ein Praktikum und schrieb Artikel auf Deutsch. Sie musste aber keine Prüfungen auf Deutsch ablegen. Hier ihr Bericht.

Als Einwohnerin Floridas war ich nicht darauf vorbereitet, den Herbst in Deutschland zu verbringen. Ich habe im Internet überprüft, welche Temperaturen in Berlin herrschen. Ich habe auch meinen Onkel im Norden von Amerika telefonisch danach gefragt, weil er einmal ein ganzes Jahr in Deutschland verbracht hat. Ich beschloss, mir warme Kleidung zu besorgen. Sie wurde einen Tag vor meiner Abreise nach Deutschland geliefert. Ich verabschiedete mich von den angenehmen Temperaturen in meiner Heimat, und zehn Stunden später landete mein Flugzeug in Berlin.

6.1. Was machte Sarah vor der Reise nach Deutschland?

- A. Sie kaufte sich warme Kleidung.
- B. Sie veröffentlichte einen Artikel.
- C. Sie absolvierte eine Sprachprüfung.
- D. Sie besuchte ihren Onkel im Norden.

42% zdających wskazało odpowiedź A. zgodną z tekstem. Przed wyjazdem Sarah zdecydowała się nabyć ciepłe ubranie, które dostarczono jej w przeddzień wyjazdu. Znaczna część maturzystów (ponad 30%) wybrała jednak odpowiedź B, najprawdopodobniej uznając za kluczową informację o pisaniu artykułów. Jednak ta czynność była jednoznacznie związana z odbywaniem praktyki w Berlinie, a zatem miała miejsce już po przyjeździe Sarah do Niemiec.

Trudne dla zdających w omawianym obszarze okazało się zadanie 7., sprawdzające umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Średni wynik za to zadanie wyniósł 60% punktów. Najwięcej problemów sprawiło zdającym wskazanie prawidłowego uzupełnienia luk 7.2. i 7.3.

Fragment tekstu:

Trotz Radio, Fernsehen und Internet ist das Zeitalter der Tageszeitung nicht zu Ende. **7.2. E** Dazu sagte ein Kabarettist einmal: „Solange man mit einem Laptop keine Insekten töten kann, wird es Zeitungen geben!“ **7.3. C** Es ist doch so: Heute gibt es in Deutschland etwa 350 Tageszeitungen. Über 20 Millionen Exemplare begleiten die Deutschen täglich beim Frühstück, auf dem Weg zur Arbeit, in der Mittagspause oder im Café. Viele Menschen können sich also einen Tag ohne Zeitung nicht vorstellen. Und ich gehöre zu diesen Menschen.

52% maturzystów poprawnie rozwiązało zadania 7.2. i 7.3. W zadaniu 7.2. wybór poprawnej odpowiedzi **E**. *Denn auch heute noch wollen viele Menschen eine Zeitung in der Hand halten.* ułatwiała treść zdania poprzedzającego lukę, które informuje, że epoka gazety codziennej nie dobiegła końca. Poza tym zacytowana po luce wypowiedź kabareciarza nawiązuje do stwierdzenia, że również dzisiaj wielu ludzi ma ochotę trzymać w dłoni gazetę. Ok. 20% maturzystów wybrało jednak jako uzupełnienie tej luki zdanie D. *Ich wollte sie fragen, warum sie immer weniger liest.* Prawdopodobnie zdający nie zrozumieli sensu zdania i nie zauważyli, że zdanie poprzedzające lukę oraz zdanie D. nie tworzą logicznego ciągu.

Na uzupełnienie luki 7.3. zdaniem **C**. *Ich finde, er hat recht.* wskazywał ten sam podmiot, tzn. *ein Kabarettist* w zdaniu poprzedzającym lukę wyrażony zaimkiem osobowym *er* w zdaniu C. Ten fragment tekstu podejmuje również wątek nieustannej popularności gazet, który w dalszej części tekstu zilustrowano informacją o sytuacji na rynku prasowym w Niemczech. Dla ok. 20% maturzystów atrakcyjnym uzupełnieniem luki 7.3. było zdanie E. *Denn auch heute noch wollen viele Menschen eine Zeitung in der Hand halten.* Najprawdopodobniej sugerowali się oni słowem *Zeitung*, które występowało przed i po luce. Ok. 15% maturzystów wskazało jako uzupełnienie luki 7.3. zdanie A. *Diesen Artikel fanden viele Leser interessant.* Najprawdopodobniej założyli, że zacytowana wypowiedź kabareciarza jest fragmentem artykułu, stąd skojarzenie z wyrazem „Artikel” w zdaniu A.

Zadania sprawdzające znajomość środków językowych nie sprawiły zdającym większych problemów. Zdający uzyskali średni wynik 71%. Analiza wyników pokazuje, że zadania sprawdzające znajomość gramatyki były dla zdających trudniejsze, niż te, które sprawdzały leksykę.

Spośród zadań sprawdzających te umiejętności dość trudne okazało się zadanie 8. (średni wynik – 67%). Najtrudniejsze okazały się zadania 8.1. i 8.3.; poprawnej odpowiedzi udzieliło w nich 59% zdających. W zadaniu 8.1. należało wykazać się znajomością wyrażenia *schauen auf*, a w zadaniu 8.3. znajomością odmiany rzeczownika po rodzajniku określonym w liczbie mnogiej.

Zadanie 9. wypadło lepiej (średni wynik – 76%). Jedynie jednostka 9.2. okazała się trudniejsza (61% poprawnych odpowiedzi). Należało wykazać się znajomością przyimków występujących w wyrażeniach: *In einem Jahr./Vor einem Jahr./Seit einem Jahr.*

Za tworzenie wypowiedzi pisemnej zdający uzyskali średnio 69% punktów. Dobrze poradzili sobie z przekazaniem informacji określonych w poleceniu, uzyskując średni wynik 77%. W kryterium spójności i logiki tekstu średni wynik wyniósł 76%. Niższe średnie wyniki zdający uzyskali za zakres i poprawność środków językowych (odpowiednio 62% i 53%).

Poziom rozszerzony

Maturzyści, którzy przystąpili do egzaminu maturalnego z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym, uzyskali średnio 54% punktów za rozwiązanie zadań w arkuszu egzaminacyjnym. Najwyższe wyniki zdający uzyskali za rozwiązanie zadań sprawdzających umiejętności z obszaru rozumienia tekstów pisanych (średni wynik – 66%), a najniższe w części sprawdzającej znajomość środków językowych (średni wynik – 34%). Porównywalne wyniki maturzyści osiągnęli w zadaniach sprawdzających umiejętności z obszarów rozumienia ze słuchu oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej (średni wynik – odpowiednio 58% i 56%).

Analiza wyników pokazuje, że zdający, podobnie jak na poziomie podstawowym, lepiej opanowali umiejętność określania głównej myśli tekstu (średni wynik – 66%) niż umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 56%).

W obszarze rozumienia ze słuchu zdający najlepiej rozwiązali zadanie 1.1. sprawdzające umiejętność określania głównej myśli tekstu (79% poprawnych odpowiedzi), zadanie 3.1. sprawdzające znajdowanie w tekście określonych informacji (74% poprawnych odpowiedzi) oraz zadanie 1.2., sprawdzające umiejętność określania intencji nadawcy tekstu (68% poprawnych odpowiedzi). Stosunkowo niskie wyniki zdający osiągnęli w zadaniach (2.1.–2.4., 3.2.–3.4.) sprawdzających znajdowanie w tekście określonych informacji (od 36% do 59% poprawnych odpowiedzi).

Najwięcej problemów sprawiło maturzystom zadanie 3.4.

3.4. Welches Gericht ist laut der Umfrage bei den Schülern durchgefallen?

- A. Pizza aller Art.
- B. Süße Pfannkuchen.
- C. Gerichte mit Nudeln.
- D. Fischfilets aus der Pfanne.

Fragment transkrypcji:

Moderatorin: Was kocht ein Sterne-Koch in der Schulmensa und was essen die Kinder denn nun am liebsten?

Herr Lafer: Normales, aber frisches, saisonales Essen. Ich will ja nicht mich selbst verwirklichen, sondern die Ernährung von Schulkindern revolutionieren. Die Ergebnisse der Umfrage zur Lieblingsspeise waren echt überraschend. Pizza, egal mit welchen Zutaten, stand ganz am Ende. Die Gymnasiasten wollen sie also nicht unbedingt in unserem Projekt haben. Gewonnen haben Spaghetti und Lasagne mit Fleisch oder Gemüse. Platz zwei belegten Pfannkuchen aller Art. Die Schüler stehen auch auf gebratenes Seelachs- oder Forellenfilet.

Poprawną odpowiedź A. wybrało 36% maturzystów. Wypowiedź kucharza wyraźnie wskazuje na pizzę, jako potrawę, której uczniowie raczej nie chcieli uwzględnić w projekcie. W rankingu preferowanych dań ta potrawa znajdowała się na końcu listy. Najbardziej atrakcyjnym dystraktorem okazała się opcja C., którą wybrało ok. 50% maturzystów. Można przypuszczać, że zdający nie zrozumieli czasownika *durchgefallen* użytego w pytaniu i skoncentrowali się na fragmencie: *Gewonnen haben Spaghetti und Lasagne mit Fleisch oder Gemüse.*, czyli wskazali potrawy preferowane przez uczniów.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych zdający osiągnęli wysokie wyniki w zadaniach sprawdzających umiejętność określania głównej myśli tekstu (zadania 6.2. i 6.5. – odpowiednio 64% i 65% poprawnych odpowiedzi) oraz w zadaniach 5.1.–5.4., sprawdzających umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik dla zadania 5. wyniósł 80%). Najłatwiejsze dla maturzystów okazało się zadanie 5.3. (85% poprawnych odpowiedzi).

Fragment tekstu:

Bei Karate unterscheidet man drei Bereiche: Zunächst werden die verschiedenen Stoß-, Schlag- und Beintechniken sowie Abwehrtechniken und Körperhaltungen gelernt. **5.3. A** In der dritten Stufe werden schließlich mit einem Partner die verschiedenen Angriffs- und Abwehrtechniken trainiert.

Aby poprawnie uzupełnić lukę 5.3. zdaniem **A**. *In der zweiten Phase übt man diese Grundtechniken entweder allein oder in einer Gruppe in bestimmten Reihenfolgen.* wystarczyło zwrócić uwagę na chronologiczny opis trzech obszarów treningu karate, wzmocniony wyrażeniami: *zunächst, in der zweiten Phase, in der dritten Stufe.*

Podobnie jak w obszarze rozumienia ze słuchu, zdający mieli najwięcej problemów z rozwiązaniem zadań sprawdzających umiejętność znajdowania określonych informacji. Średni wynik dla zadania 4., sprawdzającego tę umiejętność, wyniósł 57% punktów. Najtrudniejsze dla maturzystów okazało się zadanie 4.4.

Fragment tekstu:

B. Franziska wird Elektrikerin. Sie ist im dritten Ausbildungsjahr und sie ist sehr zufrieden. Ihre Eltern haben keine positive Einstellung zu ihrer Wahl. „Sie sahen mich in einem Bürojob. Aber ich brauche Bewegung und das Gefühl, dass ich etwas mit meinen Händen gemacht habe“, sagt sie. Mit ihrer Tätigkeit erreicht sie genau das, was sie sich wünscht: „Ich Sorge dafür, dass auf der Baustelle der Strom fließt und im Haus am Ende das Licht brennt.“ Für Franziskas Kollegen war es zunächst schwierig, eine Frau auf der Baustelle zu akzeptieren, sie musste um ihre Anerkennung kämpfen.

37% zdających wskazało prawidłowe rozwiązanie, tzn. do zdania 4.4. (*Diese Person ist anfangs auf Vorurteile gestoßen.*) dopasowało fragment tekstu **B**. Kluczowa informacja została przekazana w ostatnim zdaniu. Wynika z niego, że Franziska była osobą, która z początku natrafiła na uprzedzenia. Franziska musiała wywalczyć sobie uznanie kolegów, którzy początkowo z trudem akceptowali kobietę na placu budowy. Ok. 1/3 zdających wskazała w tym zadaniu rozwiązanie C. Najprawdopodobniej nieprawidłowo zinterpretowali oni pierwsze zdanie tekstu: *Katja musste in ihrem Vorstellungsgespräch als Bewerberin um einen Ausbildungsplatz alle von ihren Stärken überzeugen.* W przytoczonym zdaniu nie ma jednak mowy o uprzedzeniach wobec Katji. Dalsza część tekstu również nie nawiązuje do informacji zawartej w zadaniu 4.4.

Najniższe wyniki tegorocznym maturzyści uzyskali w obszarze zadań sprawdzających znajomość środków językowych (średni wynik – 34%). Najtrudniejsze okazało się zadanie 9. – średni wynik 20% punktów. Zadanie polegało na uzupełnieniu fragmentów zdań wyrazami podanymi w nawiasie. Przykładem jest zadanie 9.3. (10% poprawnych odpowiedzi), które sprawdzało znajomość wyrażenia *Rücksicht auf etwas nehmen* oraz konstrukcję zdania okolicznikowego sposobu z wyrażeniem *ohne...zu*. Zdający często zapominali o wpisaniu w lukę przyimka *auf* oraz poprzedzeniu rzeczownika *Situation* rodzajnikiem określonym *die*. Nieznajomość konstrukcji *ohne...zu* sprawiała, że zdający usiłowali odmieniać podany czasownik *nehmen*, tworząc błędne wyrażenia, np. *auf die Situation nimmt*.

Trudne okazały się również zadania 9.1. i 9.4. W każdym z tych zadań poprawnej odpowiedzi udzieliło 15% zdających. Zadanie 9.1. sprawdzało umiejętność tworzenia czasu przeszłego Präteritum od czasownika mocnego *stehlen* (*stahl*), zastosowanie w zdaniu dopełnienia bliższego w trzecim przypadku (*dem Passagier*) oraz dopełnienia dalszego w czwartym przypadku (*den Geldbeutel*). Zdający podawali często nieprawidłową formę czasownika (*steht, stiehl, stiehlt*) oraz zapominali o odmianie rzeczownika *der Geldbeutel*, wpisując go w lukę w pierwszym przypadku. Z innymi problemami maturzyści zetknęli się, rozwiązując zadanie 9.4. Aby prawidłowo uzupełnić lukę, należało wykazać się znajomością wyrażenia *einladen zu*, prawidłowo odmienić rzeczownik *Geburtstagsparty* oraz czasownik *wollen* i pamiętać o szyku końcowym zdania. Zdający często zapominali o odmianie czasownika *wollen*, wpisując go w formie bezokolicznikowej lub odmieniali go prawidłowo (*willst*), ale

popelniali błędy w szyku wyrazów w zdaniu. Do częstych pomyłek należało też wpisywanie w lukę niewłaściwego przyimka (np. *in*, *nach*) lub pomijanie go.

Ostatnią część arkusza stanowiła wypowiedź pisemna. Za jej tworzenie zdający otrzymali średnio 56% punktów. Najwyższy średni wynik zdający uzyskali w kryterium spójności i logiki (67%). Wysokie wyniki odnotowano również w kryterium treści (średni wynik – 61%). Zdarzały się jednak prace, w których zdający mieli problem ze sformułowaniem prawidłowej tezy w rozprawce. Maturzyści formułowali często tezę odbiegającą od tematu lub niezapowiadającą struktury rozprawki.

Niższe wyniki zdający otrzymali za jakość języka: w kryterium zakresu środków językowych osiągnęli średni wynik 50%, a za poprawność środków językowych 47%. Tworząc wypowiedź pisemną, maturzyści nie zawsze stosowali środki językowe różnorodne pod względem frazeologicznym, struktury leksykalne były mało precyzyjne, a błędy popelniane w pracach często zaburzały komunikację.

„Pod lupą” – wymagania podstawy programowej a realizacja elementów polecenia w wypowiedzi pisemnej na poziomie podstawowym

Zadanie 10., sprawdzające umiejętność pisania tekstów użytkowych, stanowiło największe wyzwanie dla maturzystów. Okazało się umiarkowanie trudne dla zdających: średni wynik wyniósł 69%.

Zadanie 10.

Od niedawna uczęszczasz na kurs języka obcego. W e-mailu do kolegi z Niemiec:

- poinformuj, dlaczego uczestniczysz w kursie języka obcego
- wyraż opinię na temat prowadzącego zajęcia
- opisz przebieg zajęć
- wyjaśnij, jak udało Ci się rozwiązać problem, który pojawił się na ostatnich zajęciach.

Zadanie składa się z trzonu oraz czterech elementów polecenia. Z trzonu zadania maturzysta dowiaduje się, jaki jest kontekst sytuacyjny i kto jest adresatem e-maila. Tematem tegorocznej wypowiedzi pisemnej był udział w kursie języka obcego. Dalsza część zadania składa się z czterech elementów polecenia (tzw. „kropek”). Sformułowane są one w taki sposób, aby umożliwiły sprawdzenie, w jakim stopniu zdający opanował różne umiejętności szczegółowe zawarte w podstawie programowej. Realizacja każdego elementu wymaga użycia określonych struktur leksykalno-gramatycznych, które umożliwiają precyzyjne wyrażanie myśli.

Przyjrzyjmy się, w jaki sposób maturzyści zrealizowali te wymagania.

Pierwszy element polecenia:

- poinformuj, dlaczego uczestniczysz w kursie języka obcego

Aby w pełni zrealizować ten element polecenia, zdający powinien wykazać się następującymi umiejętnościami ujętymi w podstawie programowej:

- Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia (7.2.).
- Zdający wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia [...] (7.6.).

W tej części pracy zdający miał uzasadnić swój udział w kursie językowym. Najbardziej typowym sposobem realizacji tego wymagania jest zastosowanie:

- spójników „bo”, „ponieważ” (*denn, weil*), np. *Ich besuche einen Französischkurs, weil Frankreich sehenswert ist.*
- spójnika „dlatego” (*deshalb, darum, deswegen*), np. *Ich lerne Fremdsprachen sehr gern, deshalb habe ich mich auch noch für einen Italienischkurs entschieden.*

Zdający na ogół nie mieli większych problemów z podaniem powodów swojego udziału w kursie.

Przykładem dobrej realizacji tego elementu polecenia jest poniższy fragment pracy:

Przykład 1.

Ich habe mich für diesen Sprachkurs
entschieden, weil ich viele neue Leute kennen
lernen möchte und ich möchte meine
Sprachkenntnisse verbessern. Ich mag
Fremdsprachen lernen und diesen Sprachkurs
macht mir Spaß.

Niekiedy zdający formułowali mniej standardową wypowiedź. Oto przykład:

Przykład 2.

Jetzt meine Leben ist sehr gut. Ich habe viele neue Freunden. Die Leben ist sehr ok für mich. Ich musste zum Sprechkurs gehen. Warum? Meine Fremdsprache sind zu nicht zu gut. Meine ~~Leben~~ Ich spreche Deutsch so habe. Das nicht gefällt mir. In ~~1990~~ 1990 ~~Das~~ Freitag, heute, ich

Zdający wypowiada się na temat swojego życia i puentuje wypowiedź stwierdzeniem, że musi wybrać się na kurs językowy. Stawia sobie sam pytanie „dlaczego”, na które próbuje udzielić odpowiedzi, opisując swoje kompetencje językowe.

Zdarzały się jednak prace, w których maturzyści nie podali powodu udziału w kursie – poinformowali wyłącznie o tym, jakiego języka obcego uczyli się na zajęciach. Niektórzy zdający opisywali także uczestników kursu i informowali o miejscu, w którym odbywały się zajęcia, ale zapominali uściślić, że to są powody, dla których wybrali kurs językowy.

Drugi element polecenia:

• **wyraż opinii na temat prowadzącego zajęcia**

Przekazując tę informację, zdający powinien wykazać się znajomością środków językowych, które pozwalają na zrealizowanie następującego wymagania z podstawy programowej:

Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie [...] (5.5.).

W pracy wymagane było wyrażenie opinii na temat prowadzącego zajęcia. Zwykle zdający odnosili się do jego wyglądu zewnętrznego, cech charakteru, kompetencji językowych lub sposobu prowadzenia zajęć.

Typowym sposobem realizacji tego wymagania jest zastosowanie:

- wyrażeń: *meiner Meinung nach*, *meiner Ansicht nach*, np. *Meiner Meinung nach spielt das Aussehen des Lehrers eine große Rolle*.
- czasowników: *finden*, *halten für*, np. *Ich halte den Lehrer für eine kompetente Person*.
- przymiotników stosowanych do przedstawienia opinii, np. *ein energischer Mensch*, *eine engagierte Person*, *eine kompetente Lehrerin*.

Realizacja tego, na pozór łatwego, elementu polecenia wypadła gorzej niż przekazanie pierwszej informacji.

Umiejętność wyrażania opinii to umiejętność oceniania osoby, zdarzenia, zjawiska. Można to zrobić na wiele sposobów. Najprostszym wariantem sformułowania opinii jest użycie przymiotników, które informują o pozytywnym lub negatywnym nastawieniu osoby oceniającej, np. *dobry*, *miły*, *ciekawny*, *zły*, *nudny*. Aby wyrazić opinię, można też użyć zwrotów, które sygnalizują, że przekazywana informacja jest tylko osądem zdającego, np. *Myśle, że to jest dobry nauczyciel*. Jeszcze innym sposobem wyrażania opinii jest subiektywna prezentacja szczególnego zachowania ocenianej osoby, np. *Nauczycielka często się spóźnia*. *Wcale mi się to nie podoba*.

Podczas realizacji tego elementu polecenia zdający najczęściej popełniali błąd polegający na opisywaniu prowadzącego zajęcia, bez formułowania opinii o nim. Zdający realizowali więc inne

wymaganie z podstawy programowej, tj. Zdający opisuje ludzi, [...]. (5.1.), niż to, do którego odnosi się polecenie.

Poniższy przykład jest ilustracją takiej sytuacji:

Przykład 3.

Am Sprachkurs ist schön. ~~Es~~ eine
 Lehrerin. Sie ist oft glücklich. Sie ist gut
 Lehrerin. Sie heißt Helga Merkel.

Jedynym sformułowaniem wyrażającym opinię zdającego o nauczycielce jest zdanie: *Sie ist gut Lehrerin*. Pozostałe zdania są opisem nauczycielki.

Inny problem, jaki zdający mieli z realizacją tego punktu polecenia, wynika z nieuważnego odczytania treści zadania. Zdający przekazywali bowiem opinię o zajęciach lub o uczestnikach kursu, nie pisząc ani słowa o prowadzącym. Często zdarzało się to w pracach na dobrym poziomie językowym.

Taki sposób realizacji polecenia przedstawia poniższy fragment pracy:

Przykład 4.

Alles findet in Stadtzentrum statt, und in
 meiner Gruppe gibt es fünf Personen. Alle
 sind ganz ergeizig und hilfsbereit. Es herrscht
 echt gute Stimmung, und deswegen bin ich
 damit sehr zufrieden. Anfangs ^{wir} niederknien

Zdający opisuje i ocenia współuczestników kursu, wyrażając swoje zadowolenie z powodu dobrej atmosfery w grupie, ale nie odnosi się do prowadzącego zajęcia.

Trzeci element polecenia:

• **opisz przebieg zajęć**

Formułując tę informację, zdający powinien wykazać się znajomością takich środków leksykalnych i gramatycznych, które pozwalały na zrealizowanie następujących wymagań zwartych w podstawie programowej:

- Zdający opisuje ludzi, [...] miejsca, zjawiska i czynności. (5.1.)
- Zdający przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości. (5.3.)

Opisując przebieg zajęć, zdający mógł odnieść się do poszczególnych etapów kursu, jednej czynności wykonywanej podczas zajęć lub różnych form pracy na zajęciach (np. słuchania/czytania tekstów, odgrywania scenek z życia codziennego, wykorzystania gier dydaktycznych, powtarzania materiału, sprawdzania wiedzy itp.).

Do opisu przebiegu zajęć można było użyć:

- czasowników opisujących czynności związane z nauką języka obcego, np. *hören, schreiben, lesen, üben*.
- przymiotników charakteryzujących zajęcia językowe, np. *grammatische / einfache / sprachliche / schriftliche / verschiedene Übungen machen*.
- rzeczowników opisujących lekcje języka obcego, np. *Texte, Übungen, Spiele*.

Zdający na ogół dobrze radzili sobie z opisem przebiegu zajęć.

Poniższy fragment pracy obrazuje dobrą realizację tego elementu polecenia:

Przykład 5.

professional. Die Stunden sind interessant. Täglich haben wir eine Prüfung. Am Anfang fragt der Lehr uns un. Dann machen wir viele Übungen. Wir besuchen auch die Stadt und wir sprechen Englisch. ~~Ich~~ In letzten Stunde hatte ich ein Problem.

Jednak nie wszyscy zdający realizowali w pełni wyżej wymienione wymagania z podstawy programowej. Oto przykład:

Przykład 6.

Er ist toll. Ich habe diese Kurs zwei mal pro Woche, eine Stunde, im Sprachkurs. Diese Kurs ist vor mich sehr leicht aber ich viele neue information habe.

Zdający nie informuje o czynnościach podczas zajęć, a wyraża opinię na temat kursu, przekazuje informację o częstotliwości, z jaką odbywają się zajęcia.

Czwarty element polecenia:

- **wyjaśnij, jak udało Ci się rozwiązać problem, który pojawił się na ostatnich zajęciach.**

Aby w pełni zrealizować ten element polecenia, zdający powinien wykazać się następującą umiejętnością ujętą w podstawie programowej:

Zdający przedstawia fakty z przeszłości [...] (5.3.).

Do realizacji tego elementu polecenia były przydatne następujące środki językowe:

- czas przeszły Perfekt, np. *Ich habe mich schlecht gefühlt und eine Freundin hat mir eine Schmerztablette gegeben.*
- czas przeszły Imperfekt, np. *Im letzten Unterricht hatte ich Kopfschmerzen und konnte keine Übungen machen.*
- konstrukcja bezokolicznikowa, np. *Es ist mir gelungen, den Computer zu reparieren.*

Realizacja tego elementu polecenia przysporzyła zdającym najwięcej problemów.

Największą trudnością, na jaką napotkali maturzyści podczas realizacji tego elementu polecenia była konieczność zastosowania w wypowiedzi czasu przeszłego.

Najliczniejszą grupę stanowią zdający, którzy mieli świadomość, że powinni opisać wydarzenia z przeszłości, jednak z powodu nieporadności językowej nie byli w stanie satysfakcjonująco zrealizować tego elementu polecenia. Próbowali używać czasu przeszłego, najczęściej *Perfektu*, ale zwykle czynili to nieporadnie językowo, co ilustruje Przykład 7.

Przykład 7.

Meine Computer ist kaputt. Ich habe eine Computer repariert. Ich bin Glück. Ich habe surf in Internet meine Computer

Zdający zrealizował ten element polecenia w czasie teraźniejszym, próbował użyć czasu przeszłego tylko w jednym zdaniu – niestety błędnie: *Ich habe eine Computer gereparirt.*

Niektórzy maturzyści całkowicie zignorowali konieczność użycia czasu przeszłego. Przykładem może być poniższy fragment pracy:

Przykład 8.

Meine Lehrer spreche nicht Deutsch. Ich habe problem mit sprechen, nicht Englisch sprechen. Wir suchen im internet und Wörterbuch helfen. Wir haben viele Glück, dass Klausur immer sich verstecken. Das ist praktisch lernen. Wir lernen sprichst und wir haben nicht grammatik. Meine Lehrerin hat gute Idee. Ich bin glücklich dass ich gehe zum dem Sprachkurs. Es ist super!

Zdający pisze w czasie teraźniejszym o problemie dotyczącym nauczyciela oraz jak radzą sobie w tej sytuacji inni uczniowie, a powinien napisać, jak on poradził sobie z tym problemem. Realizował zatem wymaganie z podstawy programowej: Zdający przedstawia fakty z [...] teraźniejszości (5.3.).

Niektórzy zdający zamiast wyjaśnić, w jaki sposób poradzili sobie z problemem, prosili odbiorcę tekstu o pomoc. Taka odpowiedź nie mogła być uznana za poprawną realizację tego podpunktu polecenia. Ilustracją takiej sytuacji jest poniższy przykład:

Przykład 9.

Meine Nachbar ich habe eine Problem mit Horte! Ich bin keine schlau. Bitte helfen Sie! Gib mir einen Rat!

W tej pracy zdający opisuje swój problem, ale zamiast wyjaśnić, jak go rozwiązał, prosi o radę. Ponadto informacja w żaden sposób nie odnosi się do przeszłości.

Z przedstawionej analizy wynika, że do pełnej realizacji zadania egzaminacyjnego niezbędne jest wnikliwe zapoznanie się z każdym elementem polecenia. Należy również wykazać się opanowaniem wymagań szczegółowych zawartych w podstawie programowej oraz umiejętnością doboru odpowiednich środków leksykalno-gramatycznych w celu jak najlepszego zrealizowania elementów polecenia.

Warto pamiętać, że w każdej edycji egzaminu sprawdzanych jest kilka różnych wymagań szczegółowych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Stąd istotne jest przygotowanie uczniów do realizacji różnych wymagań podstawy programowej.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka niemieckiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z maturzystami w kolejnych latach.

- ❖ Wyniki egzaminu maturalnego uzyskane przez tegorocznych maturzystów świadczą o tym, że w obszarach rozumienia ze słuchu i rozumienia tekstów pisanych radzą oni sobie gorzej z zadaniami sprawdzającymi umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji, niż z zadaniami sprawdzającymi umiejętność określania głównej myśli tekstu. Takie tendencje zostały zaobserwowane zarówno na poziomie podstawowym jak i na poziomie rozszerzonym. Należy zatem doskonalić umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji. Podczas zajęć dydaktycznych nie trzeba się ograniczać do zadań zawartych w podręcznikach. Warto sięgnąć po dodatkowe materiały, np. artykuły prasowe, skonstruować odpowiednie zadania i ćwiczyć z uczniami znajdowanie w tekstach określonych informacji. W rozwijaniu tej umiejętności pomocne będą ćwiczenia prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru, na dobieranie.
- ❖ Wyniki osiągnięte przez maturzystów w zadaniach zamkniętych pokazują, że niejednokrotnie udzielali oni odpowiedzi, sugerując się pojedynczymi słowami, które usłyszeli lub przeczytali w tekście. W przygotowaniu do egzaminu istotna jest wnikliwa analiza powiązań semantycznych między tekstem a zadaniem. Dobrą praktyką podczas lekcji języka niemieckiego byłoby wymaganie od uczniów, aby uzasadniali wybór poprawnej odpowiedzi, jak również odrzuconej odpowiedzi, niezgodnej z tekstem.
- ❖ Najwięcej kłopotów na poziomie rozszerzonym sprawiły maturzystom zadania otwarte, sprawdzające znajomość środków językowych. Wielu maturzystów uzyskało z nich bardzo niskie wyniki, a część zdających nie podjęła się ich rozwiązania. Ograniczony zasób słownictwa oraz nieznanostwo podstawowych struktur leksykalno-gramatycznych wpłynął również na niekomunikatywność niektórych wypowiedzi pisemnych, co skutkowało uzyskaniem mniejszej liczby punktów za przekaz informacji. Nieznajomość środków językowych przyczyniła się również do błędnego rozwiązania zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych, ponieważ zdający mieli problem ze zrozumieniem kluczowych fragmentów tekstu. Przygotowując uczniów do egzaminu, należy zatem poszerzać ich znajomość środków językowych, np. w zakresie antonimów, synonimów i związków frazeologicznych.
- ❖ Aby podwyższyć wyniki uzyskiwane przez maturzystów w wypowiedzi pisemnej na poziomie podstawowym, należy im zwrócić uwagę na to, że bardzo ważna jest wnikliwa analiza treści zadania, zarówno trzonu, jak i czterech elementów polecenia. Zostały one skonstruowane w oparciu o różne umiejętności szczegółowe zawarte w podstawie programowej. Warto zatem ćwiczyć z uczniami umiejętność przyporządkowywania elementom polecenia konkretnych wymagań szczegółowych zapisanych w podstawie programowej. Należy także podkreślać ważną rolę, jaką odgrywa planowanie struktury wypowiedzi pisemnej i automatyzować na lekcji umiejętność pisania planu. Istotne będą także ćwiczenia w stosowaniu precyzyjnych środków językowych, adekwatnych do poszczególnych elementów polecenia, co umożliwi maturzystom ich pełną realizację i uzyskanie maksymalnej liczby punktów w kryterium treści podczas egzaminu.